

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įvadas

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2017 m. kovo 29 d. priėmė nutarimą Nr. 238 „Dėl valstybinės reikšmės kelių perdavimo patikėjimo teise valdyti, naudoti ir jais disponuoti Lietuvos automobilių kelių direkcijai prie Susisiekimo ministerijos“, kuriuo valstybinės reikšmės keliai buvo perduoti valdyti, naudoti ir jais disponuoti patikėjimo teise Lietuvos automobilių kelių direkcijai prie Susisiekimo ministerijos. Pažymima, jog AB "Via Lietuva", buvusi - Lietuvos automobilių kelių direkcija.

Vadovaujantis Kelių įstatymo 4 str. 2 d. ir 10 str. 2 d., valstybinės reikšmės keliai (toliau – Objektai) ir jiems priskirta žemė išimtinė nuosavybės teise priklauso valstybei. Juos turto patikėjimo teise valdo, naudoja ir jais disponuoja akcinė bendrovė Lietuvos automobilių kelių direkcija (dabar AB "Via Lietuva"). Transporto veiklos pagrindų įstatymo 6 str. 4 d. nurodyta, kad viešosios transporto infrastruktūros objektus, žemę, akvatoriją (vandens plotus), kitą priskirtą ar sukurtą turtą viešosios transporto infrastruktūros valdytojas valdo, naudoja bei disponuoja turto patikėjimo teisėmis vadovaudamasis šiuo ir kitais įstatymais, administraciniu aktu ar sutartimi.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019-12-11 nutarimu Nr. 1248 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo įgyvendinimo“ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją kartu su šiuo nutarimu nurodytais planais, žemėlapiais ir (ar) schemomis tvirtinti ir aerodromo, **kelių**, geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių, elektroninių ryšių tinklų elektroninių ryšių infrastruktūros **veikimui užtikrinti skirtos kitos inžinerinės infrastruktūros objektų** (elektros energijos perdavimo tinklų (elektros oro linijų, elektros kabelių oro linijų, elektros kabelių požeminių linijų, transformatorių, pastočių, skirstyklų, srovės keitimo stočių, transformatorių ir skirstomųjų punktų), vandens tiekimo ir nuotekų tinklų, paviršinių nuotekų tinklų), kurie nuosavybės teise priklauso ar kitaip yra valdomi to paties savininko ar valdytojo, apsaugos zonas, nurodytas Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme.

Atsižvelgiant į esamą reglamentavimą bei vadovaujantis 2019-06-06 Nr. XIII-2166 Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (toliau – SŽNS įstatymas) reikalavimų nuostatomis, AB „Via Lietuva“ (būdama valstybinės reikšmės kelių valdytoja bei suinteresuotos ūkinės veiklos vykdytoja) vykdo valstybinės reikšmės kelių, įrengtų iki SŽNS įstatymo įsigaliojimo dienos, apsaugos zonų registravimą Nekilnojamojo turto registre bei kelių infrastruktūrai priklausančių inžinerinių tinklų apsaugos zonų registravimą Nekilnojamojo turto registre.

Valstybinės reikšmės kelių funkcionavimui užtikrinti skirtos kitos inžinerinės infrastruktūros objektų (elektros kabelių požeminių linijų) apsaugos zonų nustatymas vykdomas vadovaujantis:

- Lietuvos Respublikos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu 2019-06-06 Nr. XIII-2166;
- Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministro 2020-09-08 įsakymu Nr. 3-511 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintu tvarkos aprašu (toliau – Aprašas);
- Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2019-12-16 įsakymu Nr. 3D-700 „Dėl teritorijų, kuriose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos, erdvinių duomenų rinkinio specifikacijos patvirtinimo“ patvirtinta specifikacija;

- Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2019-12-11 nutarimu Nr. 1248 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo įgyvendinimo“.

Atsižvelgiant į Aprašo 2.1 punktą ir 2.1.4. punktą, *Tvarkos aprašo nuostatos taikomos, kai objektų planai rengiami ir apsaugos zonos juose nustatomos nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto, šiais atvejais: tenkinant viešąjį interesą pagal Įstatymo 7 straipsnio 3 dalį, kai žemės savininko, valstybinės ar savivaldybės žemės patikėtinio sutikimas neprivalomas - valstybei ar savivaldybei priklausantiems keliams (toliau – keliai).*

Atsižvelgiant į Aprašo 2.2 punktą, *Tvarkos aprašo nuostatos taikomos, kai objektų planai rengiami ir apsaugos zonos juose nustatomos nerengiant teritorijų planavimo dokumento ar žemės valdos projekto, šiais atvejais: pagal Įstatymo 141 straipsnio 3 dalį, kai iki Įstatymo įsigaliojimo dienos ūkinei ir (ar) kitokiai veiklai, dėl kurios turėjo būti nustatytos apsaugos zonos, statybą leidžiantys dokumentai išduoti, projektai, kuriems įstatymu nustatytais atvejais tokie dokumentai neišduodami, suderinti ir ši veikla vykdoma, bet šios apsaugos zonos nenustatytos ir neįrašytos į Nekilnojamojo turto kadastrą ir Nekilnojamojo turto registrą.*

2. Planuojama teritorija

AB „Via Lietuva“ parengė Elektros tinklų apsaugos zonų nustatymo planą (toliau – **Planas**), kuris apima aštuoniolika savivaldybių, kurios išsidėsčiusios Lietuvos pietinėje bei pietvakarinėje pusėje. Nustatytos elektros tinklų apsaugos zonos apima šias savivaldybes: Alytaus miesto, Alytaus rajono, Vilniaus miesto, Trakų rajono, Kalvarijos rajono, Kazlų Rūdos, Lazdijų rajono, Raseinių rajono, Pagėgių rajono, Prienų rajono, Šakių rajono, Šalčininkų rajono, Šilutės rajono, Tauragės rajono, Vilkaviškio rajono, Varėnos rajono, Druskininkų rajono, Jurbarko rajono. Minėtose teritorijoje yra magistralinių, krašto bei rajoninių kelių fragmentų, kuriuose esama elektros tinklų. Elektros tinklams Planu nustatytos teritorijos, kuriose taikomos apsaugos zonos: nurodytos Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme. Vadovaujantis SŽNS įstatymo 24 straipsniu nustatoma elektros tinklų apsaugos zona.

Vadovaujantis 24 straipsnio 3 punktu: „Požeminių kabelių linijos apsaugos zona – išilgai požeminių kabelių linijos esanti žemės juosta, kurios ribos nustatomos matuojant horizontalų atstumą į abi puses nuo šios linijos, vanduo virš jos ir žemė po šia juosta. Požeminių kabelių linijos apsaugos zonos ribos nustatomos atsižvelgus į šių linijų įtampą:

1) iki 110 kV įtampos požeminių kabelių linijoms – po 1 metrą;

2) 110 kV ir aukštesnės kaip 110 kV įtampos požeminių kabelių linijoms – po 2 metrus.“

Taikytinos specialiosios žemės naudojimo sąlygos elektros tinklų apsaugos zonose detalizuotos SŽNS įstatymo 25 straipsnyje.

25 straipsnis. Specialiosios žemės naudojimo sąlygos elektros tinklų apsaugos zonose

1. Elektros tinklų apsaugos zonose draudžiama:

1) statyti gyvenamosios, kultūros, mokslo, gydymo, maitinimo, paslaugų, prekybos, administracinės, viešbučių, transporto, sporto paskirties pastatus 110 kV ir aukštesnės įtampos oro linijų apsaugos zonose;

2) statyti ir (ar) įrengti stadionus, sporto, žaidimų aikšteles, turgavietes, pavojingų medžiagų talpyklas ir saugyklas, sąvartynus, viešojo transporto stoteles;

3) statyti ir (ar) įrengti visų rūšių transporto priemonių ir (ar) mechanizmų stovėjimo ir saugojimo aikšteles oro linijų apsaugos zonose;

4) organizuoti renginius, susijusius su žmonių susibūrimu;

- 5) gadinti, užtverti ar užversti kelius, skirtus privažiuoti prie elektros tinklų;
- 6) laidyti aitvarus ir skraidymo aparatų sportinius modelius, skraidyti bet kokio tipo skraidymo aparatais žemiau kaip 30 metrų virš aukščiausio oro linijos laido, išskyrus elektros tinklų naudotojų naudojamus elektros tinklų priežiūrai skirtus skraidymo aparatus;
- 7) stovėti visų rūšių transporto priemonėms ir (ar) mechanizmams po oro linijų laidais 330 kV ir aukštesnės įtampos oro linijų apsaugos zonoje;
- 8) barstyti iš lėktuvų ir kitų skraidymo aparatų trąšas ir chemikalus ant 35 kV ir aukštesnės įtampos oro linijų, transformatorių pastočių, skirstyklų ir srovės keitimo stočių;
- 9) naudoti ugnį ir atlikti ugnies darbus, įrengti bei naudoti laužavietes, kepsnines, turistines virykles, laikinąsias lauko pirtis ir kitus atvirus arba uždarus ugnies šaltinius, taip pat bet kokius aukštos temperatūros, galinčius sukelti ugnį, įrenginius, išskyrus atvejį, nurodytą šio straipsnio 2 dalies 8 punkte;
- 10) sandėliuoti bet kokias medžiagas, išskyrus skirtas elektros tinklų statybos darbams vykdyti.

2. Elektros tinklų apsaugos zonoje, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ar Lietuvos Respublikos energetikos ministro nustatyta tvarka negavus elektros tinklų savininko ar valdytojo pritarimo (derinimo) projektui ar numatomai veiklai, draudžiama:

- 1) statyti statinius ir (ar) įrengti įrenginius, išskyrus statinius ir įrenginius, kurių statyba draudžiama pagal šio straipsnio 1 dalį;
- 2) keisti pastato (patalpos, patalpų) ar inžinerinio statinio paskirtį;
- 3) rekonstruoti, griauti statinius ar išardyti įrenginius;
- 4) įrengti gyvūnų laikymo aikšteles, vielines užtvartas ir metalines tvoras;
- 5) atlikti įvairius kasybos, dugno gilinimo, žemės kasimo (lyginimo), sprogdinimo, melioravimo, užtvindymo darbus;
- 6) sodinti arba kirsti želdinius;
- 7) mechanizuotai laistyti žemės ūkio kultūras;
- 8) naudoti ugnį ir atlikti ugnies darbus technologiniams procesams vykdyti;
- 9) įrengti visų rūšių transporto priemonių ir kitų mechanizmų stovėjimo aikšteles požeminių kabelių linijų apsaugos zonoje;
- 10) dirbti smūginiais ir (ar) vibraciją sukeliančiais mechanizmais požeminių kabelių linijų apsaugos zonoje;
- 11) keisti žemės paviršiaus altitudes daugiau kaip 0,3 metro (kasti gruntą arba užpilti papildomą grunto sluoksnį) požeminių ir povandeninių kabelių linijų apsaugos zonoje;
- 12) nuleisti inkarus, plaukti su nuleistais inkarais ir kitais dugną siekiančiais įrankiais povandeninių kabelių linijų apsaugos zonoje;
- 13) įvažiuoti transporto priemonėms ir kitiems mechanizmom, kurių aukštis su kroviniu arba be jo yra daugiau kaip 4,5 metro nuo kelio (žemės) paviršiaus oro linijų ir oro kabelių linijų apsaugos zonoje;
- 14) plaukti oro linijų apsaugos zonoje vandens transporto priemonėms, kai jų aukštis nuo vandens transporto priemonės grimzlės lygio vandens paviršiuje iki aukščiausio jos taško yra didesnis už tinklų operatoriaus vandens lygio ženklą nurodytą laisvą aukštį, išskyrus atvejus, kai vandens transporto priemonės valdytojas (laivavedys) plaukia po oro linija įvertinęs faktinį laisvą aukštį ir saugų atstumą iki oro linijos ir prisiimdamas atsakomybę už tokį sprendimą.

Pažymėtina, jog Elektros tinklų savininkas ar valdytojas nepritaria projektui ar numatomai veiklai, jeigu šio straipsnio 2 dalyje nurodyti darbai pažeis elektros tinklų techninės saugos reikalavimus ir (ar) kels pavojų aplinkai, žmonių turtui, jų gyvybei ar sveikatai.

3. Plano sudėtis

AB „Via Lietuva“ parengė Elektros tinklų apsaugos zonų nustatymo planą (toliau – **Planas**), kuris apima aštuoniolika savivaldybių, kurios išsidėsčiusios Lietuvos pietinėje bei

pietvakarinėje pusėje. Nustatytos elektros tinklų apsaugos zonos apima šias savivaldybes: Alytaus miesto, Alytaus rajono, Vilniaus miesto, Trakų rajono, Kalvarijos rajono, Kazlų Rūdos, Lazdijų rajono, Raseinių rajono, Pagėgių rajono, Prienų rajono, Šakių rajono, Šalčininkų rajono, Šilutės rajono, Tauragės rajono, Vilkaviškio rajono, Varėnos rajono, Druskininkų rajono, Jurbarko rajono. Minėtose teritorijoje yra magistralinių, krašto bei rajoninių kelių fragmentų, kuriuose esama teisiškai registruotų elektros tinklų.

Pagal SŽNS įstatymo 24 straipsnį pagal elektros tinklo įrengimo būdą (oro ar požeminė linija) bei įtampos dydį nustatomos teritorijos, kuriose taikomos apsaugos zonos. AB „Via Lietuva“ parengtas Elektros tinklų apsaugos zonų nustatymo planas sudarytas požeminiams elektros kabeliams **iki 110 kV įtampos, todėl nustatyta teritorija yra žemės juosta po 1 metra abipus elektros kabelio tinklo.** Plane ši informacija nurodomas sutartiniu ženklu: raudona linija (elektros kabelio linija) bei rožinė linija – nustatytos apsaugos zonos linija. Elektros tinklų apsaugos zonos žymimos ne didesniu nei 0,1 m tikslumu.

Plano rengimui panaudoti aktualūs Nekilnojamo turto kadastro duomenys. Plane nurodomi žemės sklypų unikalūs numeriai bei papildoma adreso informacija. Priedas Nr.1 – tai suvestinė informacija apie žemės sklypus, kurie patenka į nustatytas elektros tinklų apsaugos zonas. Bendras žemės sklypų, patenkančių į elektros tinklų apsaugos zonų teritorijas, skaičius yra 366 vnt.

4. Plano viešinimas ir tvirtinimas

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministro 2020-09-08 įsakymu Nr. 3-511 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintu tvarkos aprašu Paviršinių nuotekų tinklų apsaugos zonų nustatymo planas kartu su jį lydinčiais dokumentais teikiami Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai viešinimo ir tvirtinimo procedūrai atlikti.

Pavirtintas Planas bei lietaus nuotekų tinklų apsaugos zonų erdviniai duomenys bus teikiami nekilnojamojo turto registro tvarkytojui, siekiant įregistruoti naujai nustatytas apsaugos zonų žymas.

PRIDEDAMA:

1. Priedas Nr 1. Žemės sklypų, patenkančių į Plano teritorijas, sąrašas (*. pdf formato failas);
2. Elektros tinklų apsaugos zonų nustatymo planas M 1:1000 (*. pdf formato failas).

Projektų vadovė Greta Sriubė

Planą parengė – projektų vadovė Greta Sriubė, kvalifikacijos Nr. 2M-M-2266

Tel. Nr. +370 620 84624, el. p. greta.sriube@vialietuva.lt